

Előfizetési ár:

Egész évre 8 frt = 16 kor.
Fél évre 4 frt = 8 kor.
Negyedévre 2 frt = 4 kor.

Községeknek, körjegyzőknek és néptanítóknak:

Egész évre 6 frt = 12 kor.
Fél évre 3 frt = 6 kor.

Egyes szám kapható:

a kiadóhivatalban, a főfőszerkesztőnél, Köszl János, Hochrein J. és fia i. üzletében.

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU LAP.

Hirdetéseket

elfogad a kiadó hivatal (lyceumi könyvnyomda), hol mindenkor a legjutányosabb árak szabotnak. Minden beiktatott hirdetés után 30 kr = 60 fillér bélyegdíj fizetendő.

Nylttér 1 sor 1 ft - 2 korona.

Kéziratok

a szerkesztőségbe (lyceumi könyvnyomda) küldendő.

Megjelenik hetenként kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Pécs íróihoz.

Néhány sorba sok elfér. Magam is csak néhány sort akarok írni s evvel együtt sokat mondani. Jól esett hírlap utján értesülnöm, hogy Pécsedd eddig már két kedves házigazda gyűjtötte maga köré Pécs városának író-embereit. Ha nem csalódom, e körülményt jó előjelnek lehet tekinteni arra nézve, hogy Pécsedd irodalmi kör van alakulóban; mely kör — ha csakugyan létre jönne — mindenesetre díszre és beláthatatlan hasznára válnék Pécs társadalmi életének. De különös is, hogy azok, kik ugyanazon fáradságnak, kiknek eddig is tapasztalt elszigetelt, de mindenesetre számbavehető működése, irodalmi tevékenysége, szép világításban mutatják be Pécs városát széles e hazának, miért nem tömörülnek, miért félnek azon lépéstől, mely őket egy tervszerűen alakult körbe vinné. Mi, jóllehet csak a falu kandallóinak naiv költészetét, illetve szépprózáját ismerjük, éber figyelemmel kísérjük Baranya középpontjának irodalmi fejlődését, haladását. Szíves örömmel üdvözlöttük Pécs írógárdájában egyik hazaszerte ismert poétánkat: Koroda Pál urat, kit, ha élete körülményei nem vonnák el körülölkől, mindenesetre büszkeségünknek tarthatunk volna. Példája, munkássága, talán észrevétlenül, de sokat, nagyon sokat

lendített ügyünkön, Mert, ha áll az, hogy társalgás közben tisztulnak az eszmék, akkor mindenesetre óriási nyereség egy oly egyén valamely város irodalomkedvelőire nézve, ki szélesebb körű ismereteivel és tisztultabb eszméivel, ezekben nyilvánított határozottságával különösen a fiatalabb írókra lényeges hatást gyakorolhat. Az irod. levelezések kora úgy látszik letűnt, vagy legalább nem bír azon fontossággal, melylyel egykor bírt. Annak helyébe lépett a centralizáció. Nem fessegetjük a centralizációnak sem előnyös, sem — különösen mint a közvélemény mutatta — hátrányos oldalait, elég, hogy azon nagyon-nagyon fontos irodalmi levelezéseket a társalgásnak, a gyakoribb találkozásoknak; szóval más uton-módon való szellemi érintkezéseknek kellene pótolniok. Ily célból hívták meg leginkább Bolgár és dr. Egyri író-társait; ezen cél lebegtetésére szemök előtt, midőn Pécs városának íróit barátságos estebéddel megvendégelték. Ime az irodalmi levelezéseket pótló társalgás szellemi érintkezésre szánt alkalmak. S a másik? A másik az a bizonyos megalakuló kör volna, melynek a tavaly szép sikerrel tartott estélyek (nagybőjtben), hogy úgy mondjam, előfutárai valának Mindezek után ki merné tagadásba venni, hogy Pécsedd egy irodalmi kör nélkülözhetlenné vált. A kik

igénytelen soraimat érdeklél olvassák, azok bizonyára ismerik egy jól szervezett irodalmi körnek gyümölcsseit és azon hasznát, mely velök jár. Miért nem alakul meg tehát már valahára az a sokat emlegetett kör? Tán oly akadályok vannak a terv kivitelének útjában, melyek legszebb reményeinket is meg hiúsítják? Alighihető. Erőkbennincs hiány. Van Pécsedd minden fajta író. Vannak országos hírv történeteszek, jogászok, böleselők, természetdudók és nyelvtudósok s hogy ne feledjem akad egy-egy költő is. Talán önönmaguknak élnek mindezek, hogy a kör megalakulása kékik? Dehogy! Ime minduntalan olvasunk, hogy itt, ott voltak együtt Pécs írói. Avagy nincs vezér, kiben volna elég lélekjelenlét a kör megalakítására vonatkozó intézkedések megkezdésére? Meglehet! Nem tudom. Önök uraim ezt bizonyosan jobban tudják nálam, ki csak messziről, de talán több lelkiörömmel szemlélem az Önök működését, mint bárki más. Tudom, hogy szavaimmal semmi újat nem mondtam, de nem is akartam. Csak rekapitulálni akartam azon elveket, melyek „Decentrálizáció,” cím alatt a „P. F.” hasábjain nyugodtak. Elmondtam gondolataimat Pécs irodalmi viszonyairól pár sorban, melyek azonban elég alkalmat szolgáltatnak további elmélkedésre.

Vidéki.

A PÉCS TÁRCAJA.

Titkos harangszó.

Német után.

Fehér lepel borítja a vidéket,
Az erdő künn sötétlik ott csupán;
En mintha messziről harangot hallanék . . .
Elmult idők varázsa jó reám.
Télen rózsákra gondolunk;
Tavasza, hogyha ősz hajunk,
Pedig, beh, messze, messze elröpi
Az az idő.
Elhangzott rég a csattogány dala,
Mely gyermekéveimet édesíté;
Lehullt a lomb a fáknak ágiról,
Mely lelkeket olyan üden köszönté!
Barátaimra gondolok . . .
Rég sírban ök... Köny permetez szememből.
Mind elhagyott, immár magam vagyok
S megszólal im' a hang, a szív harangja,
Az alkonyat titkos harangszava.

VIRÁG FERENC.

Egy nevelőnő levelei.

— A „Pécs” eredeti tárcája. —

I.

Kedves Lídiám!

Kíváncsi vagy, hogy hogyan tetszik új otthonom? Itt is épen úgy van minden, mint mindenütt. Igen előkelő ház, stilszerű berendezéssel, elkényeztetett, szeszélyes háziasszony, rosszul nevelt kis leány, szemtelen cselédség és végre, akit tulajdonképen először kellett volna említenem, de miután ő az utolsó ember a házban, nem tehettem nála most sem kivételt: egy egészen jelentéktelen háziúr. Azon kétes szerencse érte, hogy egy miliomosnak fia, ez az ő tulajdonképeni foglalkozása; de nem; ezen kívül még nejeinek első szolgálja.

Nemde érdekel ez az asszony, akit névszerint Halomszeginének hívnak? Képzeld magadnak egy nőt, aki csak a boldogság, a gazdagság napfényében tud élni. Nem úgy mint mi, már t. i. te és én, kik az élet minden viszonyában bele kell, hogy találjunk magunkat.

Asszonyomnak már bölcsőjében meg volt írva, hogy miliomosnak lesz a felesége. Úgy tetszik nekem, hogy minden divat az ő kedvéért van. Nem képezed,

hogy milyen jól áll neki minden, még a legképtelenebb is: Meg vagyok győződve, hogy ha egyszer eszébe jutna fejlődésül egy kifeszített esernyőt alkalmazni, azzal is elragadóan nézne ki és ezt a divatot is fölkapnák

Nem is olyan valószínűtlen, hogy egy szép napon ezt nem teszi meg. Bolondos szeszélyei sokszor az egész házat fölforgatják Úgyan, hogy néznék én ki ezzel a fejlődéssel? Ah, édes Lídiám, én nem vagyok irigy, de mégis úgy találom, hogy a sors nem jól osztotta szét adományait. Miért kell ennek az asszonynak, ki a föld minden javainak birtokában van, még szépek is lenni? Mig én . . . de hisz te ismersz. Egyébiránt egy jó szert ajánlhatok neked a szeplő ellen: Le kell pörköltetni az arcébort a nap által. A nyáron Ostendében voltunk és nekem Metával (az én növendékemmel) órák hosszat kellett a parton csigákat szednem. Arcbőröm olyan szint kapott, mely élelken emlékeztet a rézbőrűekre, — a szeplők azonban teljesen eltűntek. A napokban Meta gyöngéd célzással emlité, hogy csak egy karika kellene az orromba és mutogathatnának, mint indiánt. Csak hallottad volna, mily igazódon csegett Halomszeginé ezüsthangzása kacaja. Szellemes cseme-

Megyei tanügyünk.

Kivonat a baranyamegyei kir. tanfelügyelő felévi jelentéséből.

I. Iskolák, árva- és szeretotházak, kisedvődavók, gyermekmenhelyek stb. állítása.

A megye 359 községe közül helyben egy vagy több iskolával birt 311, iskolával nem birt 38. Ezen 38 község közül azonban 37 a szomszédos községek valamelyikével tart fenn iskolát s minthogy a távolság a törvényes fél geogr. mérföldnél nem nagyobb, tankötelesei rendszeresen iskoláztatnak. A nagyobb távolság miatt csak nyáron iskoláztak Szt.-Kut község iskoláitól.

Ezeket kivül saját iskolával birt 16 pusztá vagy telep.

Rendszeres iskolázásban részesültek ezeken kivül még 76 pusztá tankötelesei a szomszédos községek iskoláiban. Csak két oly pusztá van (Csibogát és Kis-Laskafalu) hol a tankötelesek számánál fogva önálló iskola volna állítandó; de ezek tanulói a szomszédos községek községe folytán kényelmesen járhatnak iskolába.

A még létező 30 pusztán tankötelesek nem voltak.

A lefolyt félév alatt iskolák állítottak: a mohácsi szigeten a pécsi püspök Ó nagyméltósága által egy rk. felekezeti, továbbá Bakócaán özv. Majláth (györgyné) ő méltósága által egy rk. leányiskola a szt. Vincéről nevezett szerzetesnők vezetése alatt, végül Pécssett, a Mi asszonyunk nevű apácák vezetése alatt gyönyörű palotászerű épülettel. Előbbire a magas urnó 36000 frtot, utóbbihoz a szerzet 50.000 frtot, a pécsi püspök Ó nagyméltósága 10 ezret, a ft. pécsi káptalan szintén 10 ezret adományozott.

Beremenden egy magániskola engedélyeztetett, Mágocson pedig egy iparos tanonciskola állítottatott.

Új iskolaházak épültek még Cs.-Töttösön, Pusztafalun, Szajkon, Izabella-földön; új tantermek épültek vagy a régiéket kibővítették vagy átalakították: Bezedek, Egerszegh, Jakabfalu, Lipova, Lőcs, Szederkény, Szilvás községekben rk., Besence, Dr.-Szabolcs, Hidvégh, Laskó, Sepse, Szerdahely községekben ev. ref. felekezetiek, mely építkezések szintén mintegy 18 ezer forintba kerültek.

Mágocson a r. k. iskola szintén e

célra átalakított házban egy osztályival szaporítottatott.

Az óvodák felállítását tekintetében Mohácson 3 óvodái állás rendszeresített évi 400 frt fizetéssel.

Pécsváradou és Sıklóson tán a nyár folytán lesznek az óvodák felállítatók.

Az árvaházak ügyében változás nem történt; a megyei árvaház díszes és célszerű épülete azonban már tető alatt áll s csak a berendezésre vár.

II. Az iskolába járás.

Iskolába járt 51719 tanuló, kik 274527 félnapi igazolatlan mulasztást követtek el, egyre átlag 5-3 fél nap esett. Birság pénz befolyt 004 frt 88 kr., 129 frt 62 krral kevesebb mint az előző évben. A mulasztások számát nagyban növelte a szegénység miatti ruhatalanság, de különösen zavarólag hatott a sok (különösen difteritis) járvány-betegség, mely miatt az iskolák 19%-a volt hosszabb rövidebb ideig bezárva.

Az egészségi állapotot különben legjobban jellemzi a nagyobb mérvű halálozás is. Ugyanis az 1891/92. tanév alatt a 6-15 évesek közül elhalt 703 tanuló (1-35%) a 3-6 évesek közül 1417 (8-76%).

Egyes községekben a halálozás megdöbbentő mérvet vett; így Albertfaluban elhalt 25 gyermek, Darazson 36, Dardán 43, Egregyen 35, Gödrében 28, Harasztiban 13, Hidasdon 81, Kisfaludon 48, Kis-Közegen 33, Laskafalun 45, Mágocson 64, Mekényesen 26, Meződön 17, N.-Hajmáson 35, Németiben 26, Piskon 17, Pogányban 43, Sıklóson 45, Turonyban 17, Vaszáron 29, Véménden 137, Kárázson 22.

Az iskoláknak tanszerekkel felszerelése tekintetében habár még van is kívánni való, de e részben is lényegesen javult a helyzet, amennyiben 58 iskola tartó szerelte fel iskoláját teljesen vagy részben a szükségletnek megfelelően. — Ezeket kivül az ifjai és hidori községi, továbbá a beremendi rk. iskola a magas kormánytól ajándékba kaptak értékes tanszereket.

III. A tanügy állása általában.

A tankötelesek száma volt 53498. És pedig 6-12 éves fiu 19303, leány 18888; összesen 38191. 13-15 éves fiu 8594, leány 6713; összesen 15307. Vallás szerint: rk. 41031, gör. kath. 16, gör. kel. 2394, ev. ref. 5956, ág. hitv. ev. 2535, izraelita 1566. Együttesen 53498.

Nyelv szerint: magyar 25540, német 21156, román 45, tót 356, szerb 2379, horvát 3984, ruthén 8. Együttesen 53498. A tótok csoportjába vannak elszámolva a 110 cseh, 93 morva, 84 krajnai nemzeti-ségűek is.

2. Az iskolába járók viszonyai. Az elemi iskolába járt fiu 18682, leány 18411; összesen: 37093. Az általános ismétlőiskolákban járt fiu 5897, leány 6125; összesen 12022. Az iparos tanonciskolákba fiu 1379. Az alsó fokú keresk. iskol. fiu 165 Összesen 1544. Az ismétlő s ezzel rokon iskolákba járt összesen 13566 tanuló. A felső népiskolába leány 18. A polg. iskolákba fiu 90, leány 257. Összesen 365.

Közép keresk. iskolába járt fiu 67. Középiszkolákba gimnázium és realiskola (9-15 éves fiu) 628 S így az iskolába járók főösszege 51719. Iskolába nem járt fiu 987, leány 790; összesen 1779

Az iskolába járók vallás szerint: rom. kath. 39808, gör. kath. 16, gör. kel. 2220, ev. ref. 5860, ág. hitv. ev. 2327, izraelita 1488. Összesen 51719.

Nyelv szerint magyar 25092, német 20595, román 36, tót 370, szerb 2198, horvát 3420, ruthén 8. Összesen 51719. Az 51719-ből legalább 8 hónapig járt 46982, 8 hónál kevesebb ideig 4737, a tanuláshoz szükséges tankönyve stb volt 49820-nak, nem volt 1899-nak.

Az iskolából kilépett 5120 tanuló, mind tudott olvasni és írni.

A tantermek száma volt 585 Az iskolák száma jelleg és fokozat szerint a következő volt:

1. Állami iskolánk a mágoosi agyagipariskolán kivül nem volt egy se.
 2. Községi 51 és pedig elemi 49, polgári 2, ezek közt vegyes 40, fiuiskola 5, leányiskola 6
 3. Róm. kath. felekezeti 230, és pedig elemi 228, felső népiskola 1, polgári 1. Vegyes 225, fiuisk. 1, leány 4.
 4. Gör. kel. felek 29, elemi vegyes mind.
 5. Ev. ref. felekezeti 82, elemi vegyes mind.
 6. Ágost. hitv. evang. 21, elemi vegyes mind.
 7. Izraelita felekezeti 6, elemi 6, vegyes 4 fiu 1, leány 1.
 8. Magán engedélyezett 5, elemi 5, vegyes 1, leány 4.
- Az összes 424 iskola közül elemi

téje valósággal elragadtatásba hozta. Én szobafogságot indítványoztam a kis kedvesnek, anyja azonban feleletül egy marok cukorkát adott neki.

Lidiám, van-e sejtelméd a nagyvárosi fényűzésről? Nem jó, ha az ember nagyon elkényeztetni magát, de én igazán óhajtom, hogy egyszer nekem is legyenek ily hintaszékeim, pamlagjaim és butoraim! Sokszor azt álmodom, hogy mindaz, a mit itt látok, az enyém és e képzelődés különösen akkor erősül bennem, ha egyedül vagyok itthon és a pompás termekben tévelygek. Gondolataim visszazárlnak szülővárosunkba, látom szerény lakásunkban a puhafa butorokat, érzem a ruhák friss mosás-szagát, mely a fiókos szekrényből kiáradt. Mily igények nélkül is voltam akkor! Ha jól meggondolom, mi sokkal magasabb rangúak voltunk, mint Halomszegiek. Atyám magas állásu hivatalnok volt és mi is tulajdonképpen ez a Halomszegi úr? A propos, kedves Lidiám, te leveledben társas életünk után tudakozódo. Én Istennem! Itt temérdek ember jár a házhoz és én meg-vagyok győződve, hogy a háziur gyakran vendégeinek egy nagy részét nem is ismeri. Elég ha neje ismeri őket.

Halomszeginé egy kis illetlenséget engedett meg magának, mely neki külön-

ben jól állt, nekem azonban épen nem tetszett és ez az, hogy a társaságnak, mely köréje gyűlt, rendszeren — csupa szeretetreméltó szórakozottságból — elfelejtett bemutatni. Én aztán úgy segitettem magamon, hogy mindenkit Kovács úrnak és Kovácsné asszonyságnak címeztem Ez használt. Látod, ilyen apró nevelatlenséget így kell jóvá tenni. Azért vagyunk nevelőnők.

És valóban: A házi asszonyok gyakran jobban rászorulnak a nevelésre, mint leányaik. Bocssás meg, édesem, hogy ily terjedelmesen írok, de ennek te vagy az oka. Miért kértél körülményes leírást.

Hogy e sorokat írom, egy illat üti meg orromat; az a meghatározhatatlan illat, mely Halomszeginé közelletét jelenti és mely minden ajtón áthatol. Bizonyosan látogatást tesz nálam, tehát mára zárom leveletem.

(Egy órával később.)

Megkaptam elbocsátásomat. Engedd el a részletek leírását; a felől azonban bizonyos lehetsz, hogy semmit el nem hallgattak, a mi egy függő helyzetben lévő ember megalázására szolgálhat.

Előttem fekszik az újság, melyben két kis hirdetést látok. Az egyikben egy grófi család keres nevelőnőt, a másikban keresz-

meket nevelésének vezetésére képes. Jelenkezem mind a két állásra. Vajon hova vezet a sors?

Elj boldogul és tarts meg szeretetedben. Adél.

II.

Kedves Lidiám!

A sors valóban különös. Oly helyre jutottam, mely teljesen megfelel szívem vonzalmainak. Az ellentét Halomszegiek háza és mostani otthonom között igen nagy. Mig ott csak az élvezeteknek éltünk, itt minden idő a komoly munkának van szentelve, kiszabott terv szerint. A háziur — több nagy gyár tulajdonosa — az étkezésen kivül még alig mutatja magát. Igen komoly, szótlan ember. Arcán, mely rút-nak nem mondható, van egy végtelenül fájdalmas vonás, — talán még a gyász elhunyt neje után.

A gyermekek igen kedvesek, egy gyönyörű fucska és egy anyagi leányka; nincsenek se elkényeztetve, se rosszul nevelve; ellenkezőleg: szeretetreméltóak és minden jó szóért hálásak. Apjoknak, úgy látszik, kedvére van, hogy a gyermekek gondozását szívemre vettem, de eddig még egy elismerő szavát sem hallottam. Tegnap este váratlanul meglepett bennünket, amint az ebédlőben a kandalló

420, felső nép. 1, polgári 3; továbbá vegyes 402, fiú 7, leányiskola 15. Jelleg szerint nincs állami, gör. kath., unitarius és egyesületi iskolánk.

Az 51 felsorolt iskolákon kívül volt még szakmai jellegű iskolánk és pedig iparostanonciskola községi jelleggel 6, magán 1. Összesen 7.

Alsófokú keresk iskolánk közs. jelleggel: 3 közép keresk. iskolánk magán jelleggel 1.

A szakiskolák száma tehát 12. Ha mindezekhez hozzáadjuk a 9 óvodát, a 2 arvházatot, a női keresk. tanfolyamot, az iparostanoncok téli tanfolyamát, a tanítóképződét, a tankerületbeli népoktatási tanintézetek száma teljes 450-et tesz ki.

Az iskolák tanítási nyelv szerint.

Az 51 községi iskola közt volt magyar tannyelvű 32, német 2, német-magyar 15, horvát-magyar 1, horvát-német-magyar 1.

b) A 230 róm. kath. iskola közt magyar tannyelvű 10, német 39, horvát 1, német-magyar 68, horvát-magyar 13, horvát-német-magyar 18, német-horvát 1.

c) A 29 gör. kel. felek. iskola közt szerb tannyelvű 23, szerb-magyar 6.

d) A 82 ev. ref. fel. iskola közt magyar 81, német-magyar 1.

e) A 21 ág. hitv. ev. felek. isk. közt magyar 1, német 10, német-magyar 10.

f) A 6 izr. felek. iskola mind magyar tannyelvű volt; valamint

g) a magán engedélyezett 5 iskola is.

Volt tehát a 424 iskola közül 215 vagyis 50,7% tisztán magyar tannyelvű; 51 vagyis 12,02% német; 23 vagyis 5,4% szerb; 1 vagyis 0,2% horvát; 94 vagyis 22,16% német-magyar; 6 vagyis 1,4% szerb-magyar; 14 vagyis 3,20% horvát-magyar; 19 vagyis 4,48% horvát-német-magyar; és 1 vagyis 0,2% német-horvát-magyar tannyelvű.

Jelleg szerint legmagyarabbak az izr. felekezeti és magán iskolák, minthogy azok tisztán magyar tannyelvűek; ezután jönnek a ref. felekezeti, ezután a községi, a róm. kath. felekezeti s végül az ág. hitvall. ev. felekezeti.

Itt megjegyeztetik, miként a 209 nem magyar vagy magyarul vegyes tannyelvű iskolák közül a magyar nyelv 175-ben eredménnyel tanított, 34-ben pedig esekély vagy semmi eredménnyel.

A tanítókról.

A 108 főzségi iskolai tanító közt volt

képesített 107, nem képesített 1; rendes minőségű 92, segédi 16; nem szerint férfi 83, nő 25.

Oktatási képességgel bírta a magyar nyelvet 108.

2. A 318 róm. kath. fel. tanító közt volt képesített 289, nem képesített 29; rendes minőségű 272, segédi 46; nemre nézve férfi 279, nő 29; a magyar nyelvet oktatói képességgel bírta 316, nem bírta 2.

3. A 29 gör. kel. felekezeti tanító közt volt képesített 17, nem képesített 14; rendes minőségű 18, segédi 11; nemre nézve férfi 29; a magyar nyelvet oktatói képességgel bírta 21, nem bírta 8.

4. A 87 ev. ref. fel. isk. tanító közt volt képesített 73, nem képesített 14; rendes minőségű 77, segédi 10; nem szerint férfi 87; a magyar nyelvet bírta 87. Ezen 87 tanító közt 13 lelkész s mint olyan egyuttal a tanítói teendőket is végezte.

5. A 24 ág. hitv. evang. tanító közt volt képesített 23, nem képesített 1; rendes minőségű 20, segédi 4; nem szerint férfi 24; a magyar nyelvet bírta 23, nem bírta 1.

6. A 16 izr. fel. tanító közt volt képesített 15, nem képesített 1; rendes 14, segéd 2; nem szerint férfi 14, nő 2.

A magyar nyelvet bírta 16.

7. A 10 magán eng. iskola tanító közt volt képesített 10, nem képesített 1; rendes minőségű 7, segédi 3; nemre nézve férfi 2, nő 8.

A magyar nyelvet oktatói képességgel bírta mind a 10.

Ezek szerint az 592 tanító és tanítónő közt volt képesített 533, nem képesített 59, rendes minőségű 500, segédi 92; nem szerint férfi 518, nő 74; a magyar nyelvet oktatói képességgel bírta 581, nem bírta 11.

Összehasonlítás.

A tankötelesek száma 52706-ról 53498-ra emelkedven szaporodott 792-vel 1,47%.

Vallás szerint szaporodtak a róm. kath. 40603-ról 41031-re 1,01%-kal, a gör. keletiek 2289-ről 2394-re vagyis 4,38%-kal; az ev. ref. felekezeti 5875-ről 5956-ra vagyis 1,27%-kal; de legjobban szaporodtak az izraeliták 1372-ről 1566-ra vagyis 12%-kal; ellenben fogytak az ág. hitv. evangélikusok 2558-ról 2535-re vagyis 1,26%-kal; ezen felekezetbeliek túlnyomóan költoznek át slávonjába.

Nyelv szerint szaporodtak a magya-

rok 24955-ről 25498-ra, vagyis 3,5%-kal a németek 21048-ról 21156-ra 0,51%-kal; a románok (cigányok) 42-ről 45-re 6,66%-kal; a szerbek 2253-ről 2379-re, vagyis 5,29%-kal, a horvátok 39+2-ről 38+4-re 1,05%-kal; végül fogytak a tótok, mint bánász nép 29%-kal.

Iskolába járt az 53498 tanköteles közül 51719 vagyis 96,67%-ék, mely az előző évvel egyenlő színvonalon áll. A tanítók száma szaporodott 14-gyel. Tanítóválasztás volt 43 s így a tanítók 7%-a változtatott állomást.

A tantermek száma szaporodott 5-tel

Túl népes iskolák.

Olyan iskola, melyben egy tanító a törvény 34. §-a rendelkezése ellenére 80 gyermeknél többet tanított volt 54 s így legalább is ugyanannyi tanítóra volna szükség, de a lakosság anyagi helyzete miatt, mely a filloxera által jövedelmeiben nagyon meg van rövidítve, alig lesz lehetséges a szükséges állásokat hamarjában szervezni.

Egyéb mozzanatok.

A házi ipar különféle agai is, mint kosárfonás, kalapfonás, szalmafonás, könyvkötés, fatenyésztés, selymészet, méhészet, mintegy 360 iskolában tanították. A fatenyésztésben felmutatott eredményes munkájáért Waldinger János gilvanfai közs. iskolai tanító a nm. m. kir. földmívelési miniszteriumtól Bereczky Máté négy kötetes gyümölcsészeti diszközlésű nagy művét, a magy. földhitelezet nagylelkűségéből pedig 100 frt jutalmat nyert. A magyar nyelv sikeres tanításáért Helényi Julia mágoesi r. k. tanítónő és Rüll Károly kapos-szekesői ág. hitv. ev. tanító a megyei isk. tanács alapítványából 5—5 db aranyat s a nm. val. s közokt. m. kir. miniszter urnak elismerését nyerték kitüntetésül.

A Baross-szobor alapra

a pécsi kereskedelmi és iparkamaránál befolyt adományok kimutatása.

(Befejező közlemény.)

Dunaföldvári járási takarékos hitelbank ivén: N. N. 1 frt. Rotter L. 50 kr. Strausz Salamon 1 frt.

Összesen: 2 frt 50 kr.

Sásd és vidéke önszegélyű egylet ivén: Gundy M. 1 frt.

Sár-Szent-Lőrinczi ipartestület ivén:

körül a gyermekeknek a homályban mesélt. Meséltem pedig a Halomszegi ház pompájáról, a szép asszonyról és Metáról, akivel novendéim nem igen rokonszenveznek.

Apropos, ne hidd ám, hogy itt nálunk nincs pompa csak hogy itt minden solidabb; Megállapodott izles nyívanul itt mindenben. Egy olyan divathölgy, mint Halomszeginél, nem volna helyén.

Isten veled! Mindenkit tiszteltetek és kerlek: ird meg, hogy megy sorod. Ne feledd, hogy engem minden legkisebb dolog érdekel otthon!

Othton! Istenem, de hát van-e nekem otthonom? Ki tudja, nem kell-e innen is rövid idő múlva távoznom? Pedig itt szeretnék maradni. Oly jól érzem itt magamat, mint még soha és sehohelyen.

Szerető barátnéd

Adél.

(Hat hét múlva:)

III.

Kedves barátnóm!

Még most is azt hiszem, hogy álom, ami velem történt, melyből minden percben felbredhetek.

Te ismeresz engem; tudod, hogy orrom pisze, vonásaim kifejezéstelenek, arc-

színem barnás, tehát, hogy a »szép« jelzőre soha életemben igényt nem tarthattam.

De amit nem tudsz és eddig én sem tudtam, szép szemeim és gyönyörű fogaim vannak! Mily kevéssé figyelünk sokszor ily mellékes körülményekre! De miután ezt nekem így mondták, minden percében belenevetek a tükörbe, csak hogy e két állítás igazságáról meggyőződjem.

Tegnap történt; halgatagon fogyasztottuk, mint rendesen, a reggelit, midőn a háziúr egy kis beszélgetésre kért föl. Megrettenem mert éreztem, hogy arra az önálló szerepre, melyet házában elfoglaltam, gyöngye vagyok. Nem voltam az a nő, aki egy háziasszonyt representálhat.

Könnyeimmel küzdve kő ledtem hozzá; azt mondtam neki, hogy már rég érzem, miszerint a ream ruházott föladatak fölülmulják erőmet és hogy épen ezért már más állás után is néztem. Ez utóbbi persze föllentés volt.

Láttad volna csak, mint elhalványodott e szavakra és mint ragadta meg a következő pillanatban kezemet, azt tiszteltet megcsókolva. Azután azt mondta, hogy épen én vagyok az, kit arra szemelt ki, hogy a neje halála által évek óta üresen álló helyet házában elfoglaljam. Nem

használt semmit, hogy pisze orrommal, szeplős arccal és harminc évvel előhozakodtam. Megfogta kezemet és a tükör elé vezetett. Kért, hogy nevessek, hogy magam is láthassam, mily igaz vagyok és mily igazán néztem ki azon este, midőn a kandalló világításánál gyermekeim mesélgettem.

Azt mondta, hogy ő 50 évével már öreg ember és egyébként is az én jellembeli tulajdonságaim azok, mik őt megigézték Hivatásom, mint nevelőné, házában kitélt, a kastélyt el kell hagynom, de csak rövid időre, míg mint urnó abba vissza nem térek.

Ugy-e eljössz a lakodalomra?

Emlékszel még fiatalságunkra? Mint tizenhét éves leány, atyád egy segédjeért lángholtam, ő azonban ugy találta, hogy én nagyon rit vagyok, mint azt te és hűgöd kedves ösztönöségemmel visszamondtátok; képzeld csak, ez az ember most jövendőbeli férjem prokuristája és még a legtávolabbról sem állhatja az összehasonlítást völegényemmel, aki hatalmas természetű szép ember.

Két hónap múlva asszony vagyok.

Adél.

Pula P. 30 kr. Kis L. 50 kr. Kiss S. 30 kr. Szalay J. 20 kr. Lagler M. 10 kr. Varga J. 20 kr. B. Szabó J. 20 kr. Kele J. 50 kr. Gyalog J. 20 kr. Kiss Gy. J. 20 kr. Czabuk Gy. 10 kr. Faust A. 20 kr. Győri J. 20 kr. Klaihal A. 20 kr. Kostyal J. 20 kr. Mészáros I. 5 kr. Reich Albert 50 kr. Herczeg D. 6 kr. Schleinig K. 10 kr. Ipartestület 1 frt. Összesen 5 frt 31 kr.

Glanser Gyula Pécs-Szabolcsbánya 3 frt.

Pirnitzer Antal Szegzárd 5 frt.

Marczali olvasókör ivén: Bogyai Ö. 2 frt.

Tamási kaszinó ivén: Br. Rudnyanszky J. 1 frt. Szevuld M. 1 frt 20 kr. Bach J. Felső-Iregh 1 frt Cholnoky L. Ozora 1 frt. Lenthly M. Kocsolya 1 frt. Fuchs F. Új-Dombóvár 1 frt. Kiss P. Gyulajovánca 1 frt. Pister L. Nak 1 frt. Szabó M. Szántó 50 kr. Kerbolt I. Regöly 50 kr. Felső-Iregh község 5 frt. Összesen 14 frt 20 kr.

Tauszig Armin ivén Pécs: Tauszig A. 5 frt. Markus Zs. Budapest 1 frt. Rosenfeld M. Bécs 1 frt. J. Schulmann 50 kr. Hermann 1 frt. Leidler O. 1 frt. Markus Zs. 1 frt. Összesen 10 frt 50 kr.

Landauer József Mohács 2 frt.

Oscsodál János ivén Szigetvár: Oscsodál J. 1 frt. N. N. 10 kr. N. N. 40 kr. Szijgyártó K. 25 kr. Visy S. 50 kr. Balogh J. 40 kr. Valaki 20 kr. Horváth Gy. 40 kr. Tóth I. 50 kr. N. N. 20 kr. Varga S. 40 kr. Összesen 4 frt 35 kr.

Fünfkirchner Zeitung szerk: ivén: Pécsi keresk. ifjak asztaltársasága 2 frt 11 kr.

Barcsi sertéshizláló részvény társaság 10 frt.

Az I. pécsi munkás betegsegélyző, rokkant- és önképző-egylet 7 frt.

Siklósi társaskör ivén: Külley Z. 2 frt.

A „Pécsi Figyelő” II. ivén: Neumayer K. Rácpetre 1 frt. Dr. Guttman 1 frt. Friedländer 1 frt. Összesen 3 frt.

Polgári kaszinó Bántaszék: 10 frt.

A pécsi borkereskedők egyletének ivén: Littyé József 10 frt. Szeifritz Antal 10 frt. Engel József fia 10 frt. Eizer János 5 frt. Jankovits Hugó 5 frt. Weszelszky F. 5 frt. Naschitz A. 3 frt. Weiller N. János 10 frt. Jusztusz M. 5 frt. Blauhorn Izidor 3 frt. Schwabach Zs. 5 frt. Wertheimer J. 5 frt. Ott M. 3 frt. ifj. Scholtz Antal 5 frt. Összesen 84 frt — kr.

(Egy évvel később)

IV.

Kedves Barátnóm!

De most már igazán el kell jönnöd, hogy lásd boldogságomat. Épen úgy van, mint azt Halomszegiekéknél annyiszor elgondoltam. Többé nem iryilem a szép asszonyt, hideg szívével, ki nem egyeb, mint egy szép pillangó. Fény és pompa öveznek, de mily értékteleneknek tűnnek föl a jó sors ez adományai összehasonlítva azokkal, melyek nekem jutottak. Férfjem kötekedve mostoha mamácskának nevez, tudva, hogy mily kevéssé szolgálak rá e címre. A kis szöske angyalt, ki csipketakarójából reánk nevet, alig szeretem jobban, mint a másik kettőt, kik egykor növendékeim voltak.

Mily isteni adomány is a szerelem, ha az melegtekintetű szemekből mosolyog reánk.

Vajon az a szép asszony, kit annyiszor iryigyletem, tudja-e, mi a valódi boldogság?

En tudom, és kérem az Istent, hogy azt tartsa meg számomra.

Jó és rossz napokban, maradok mindig hű barátod.

Adél.

A p o r.

A garci népbank 2 frt.
Ratkovits Ferenc 5 frt.
Kovácsics János 2 frt.
Kovácsics Antal 1 frt.
Hillebrand Ferenc Pécs 2 frt.
Paksvidéki lakarékpénztár Paks 20 frt.
A pécsi keresk. és iparkamara összes gyűjtése kitesz 1858 frt 19 kr.

— **Bün- és börtön ügyek számokban.** Kivonat a pécsi kir. ügyészség által az 1892. évre szerkesztett bün és börtönügyi statisztikai kimutatásokból.

I.

a. Az 1891. évről elintézetlen feljelentések O. az 1892. évben érkezett feljelentések és pedig: bűntettekért 663, vétségek 251, kihágások iránt 239, összesen 1153. Ezekből mint a bűnvádi eljárásra nem alkalmas elutasított 242, bünvizsgálat elrendeltetett 515, más hatósághoz áttétezt 157, mint kihágási ügy elintéztetett 239, 1892. év végén elintézetlen maradt összesen 1153.

b. Az 1891. évről elintézetlen bünvizsgálat 306, 1892. évben elrendelt bünvizsgálat 515, összesen 821. Az 1891. évről elintézetlen kihágási ügy 1892. évben érkezett 239, összesen 239, mindössze 1060. Ezekből elintéztetett megszüntetés folytán 141, elintéztetett vad alá helyezés és közvetlen idezés folytán 382, elintéztetett más hatósághoz áttétel folytán 54, elintéztetett mint kihágási ügy 239, 1892. év végével elintézetlen maradt 244 összesen 1060.

c. Az 1891. évről áthozott vádolva maradt személyek száma 458. 1892. évben érkezett ügyekben vádlottak száma 1320 összesen 1778. Ezekből elintéztetett megszüntetés folytán 466, elintéztetett vad alá helyezés és közvetlen idezés folytán 465 más hatósághoz áttétel folytán 345, 1892. év végével elintézetlen ügyekben személyek száma 502 összesen 1778.

II.

a. 1891. évben tárgyalásra utalva maradt büntetért 34, 1891. évben tárgyalásra utalva maradt vétségért 29 összesen 63. 1892. évben tárgyalásra utasított büntetért 292 vétségért 173 összesen 465 a hátralekkel mindössze 528. Ezekből elintéztetett a vádbeli cselekményért 249 elintéztetett más büncselekményért 39 összesen 288 a vad alól felmentettek és pedig büntet és vétségért 146 vádlott meghalt 1 vádlott megszökött 2 a vad visszavonott 32 összesen 181. 1892. év végével tárgyalásra utasítva maradt 59 mindössze 528.

b. 1892. év folyamán 1. bíróságilag elintéztetett büntetért 164 vétségért 124 összesen 288 kihágásért 246 mindössze 534 és pedig büntet és vétségért: hatóság elleni erőszak 12, magánosok elleni erőszak 1, személyes szabadság megsértése 1, hamis tanúzás 1, szemérem elleni büntet. 1, rágalmazás 2, szándékos emberölés 7, szándékos emberölés kísérlete 2, gondatlanság által elkövetett emberölés 2, magzatelhajtás 6, magzatelhajtás bűnkísérlete 2, párviadal 2, sulyos testi sértés 40, halált okozott sulyos testi sértés 9, könnyű testi sértés 10, lopás 119, lopás kísérlete 4, sikkasztás 10, jogtalan elcsatolás 5, orgazdaság bűnpártolás 28, csalás 7, csalárd és vétkes bukás 5, gyűjtogatás 2, más vagyonának rongálása 2, egyéb vagyon elleni büntettek és vétségek 1, okirathamisítás 6, hivatali és ügyvédi vétségek 1, jövedék elleni kihágásért 246, összesen 534.

Alkalmazott főbüntetések: 10—15-ig terjedő szabadságvesztés 4, 5—10 évig 8, 2—5 évig 56, 1—2 évig 28, 6 hótól 1 évig 107, 1 hótól 6 hóig 62, 14 naptól 1 hóig 10, 1 naptól 14 napig 40, összesen 288. Kihágásért 60—90 napig 2, 15—30

napig 24, 1—15 219 összesen 246 mindössze 534. Mellékbüntetések pénzbüntetésre 43, politikai jogok gyakorlásának felüggesztése 88, hivatalvesztés 111, összesen 252. Családi viszony: gyermekes fi 107, gyermekes nő 35, 142, gyermektelen fi 124, gyermektelen nő 22, 146, összesen 288.

Személyi viszonyok életkor 16 éven aluli 4, 16—20 évesek 49, 21—23 évesek 39, 24—30 évesek 73, 31—40 évesek 67, 40—50 évesek 38, 51—60 évesek 13, 60 éven felül 5, összesen 288.

Vallás: róm. kath. 222, görög keleti 9, ágoston hitv. 48, izraelita 9, összesen 288.

(Vége következik.)

A pécs-baranyai kertészegylet

választmányának figyelmébe.

Gróf Bethlen András földmívelésügyi miniszter a vidéki gyümölcstermelés emelésére nagy állami laiskolák felállítását határozta el, hogy ez által a községi faiskolakra emelőleg hason, és egyszermind kárpótolja a floxerától kárt szenvedett gazdákat, ott, hol a szőlő visszaállítása nagy akadályokba ütközik. De, hogy ennek meg legyen a kívánt eredménye, mivel eddig is a szakértő kezelők hiánya akadályozta a gyümölcstermelés fellendülését, a néptanítók számára, kik a községi faiskolák leg-hivatottabb kezelői, erre képesítő tanfolyamot állít fel a jövő tavaszszal, még pedig Kolozsvárt és azonkívül oly helyeken, hol a tanításra kellő alappal rendelkeznek — Jó volna városunk és megyénk részéről lépéseket tenni, hogy ily tanfolyam és állami faiskola Pécssett is létesítessék. Fölvizjuk a pécs-baranyai kertészegylet vezetőit, hogy ez ügyben tegyék meg a kezdeményező lépéseket

Hirek.

— **Casino-bál.** A pécsi nemzeti kaszinó bálja az idén oly óriási méreteket vett, mint már évtizedek óta nem. Nemcsak hogy „egész Pécs” ott volt, de a messze vidék is erősen képviseltette magát és pedig oly bájos képviselővel, kiknek, ha valamit ki akarnának eszközölni akár a „magas” kormányánál, akár a választó kerületben, nem igen kellene magukat megerőltetni, mert mosolygó arcuk, igazó szemeik, bájos eszesgésök igazán ellenállhatatlan. Az idei casino bál azonban nemcsak látogatott, — talán túltömt is — volt, hanem egyuttal fényes — bár nem valami tulságosan pompázó — és ami fő: kedélyes. De lehetett volna-e ez másként ott, hol, mint itt, annyi szép és tüzes menyecske gyűlt össze mulatni. A casino-bálok mindenkor a menyecskebálok jellegét viselték magukon és ez a jelleg az idén is erős kinyomatban volt látható, melylyel azonban a sok bájos leányarc a legizgatóbb összhangba olvadt, elbájolja az óriási férhíhadat, mely a tágas termekben alig fért és melynek sorában társadalmunk színe-java látható volt. Ott volt Kardos Kálmán főispán, Rózsa Bertalan vezérőrnagy, gróf Corti ezredes Szily László alispán, Erreth János képviselő, Dragonescu Dóme kir. tanácsos pénzügyigazgató, Sável Kálmán törvényszéki elnök, Opris Péter posta- és táviró igazgató, Zsolnay György h. főügyész, Littyé József kamarai elnök, Lechner Gyula rendőrkapitány, Fekete Mihály tisztí főügyész, Hinka László püspöki jogtanácsos, Rihmer Elek járásbíró, Maletter Rudolf, Driesz Lajos, dr. Jobst László ügyvédek, Ivánkóvits István földbirtokos

Blauhorn Antal takarékpénztári igazgató, **Németh József** gyám ügyész, **Kindl József** segélyző-egyleti igazgató, **Vaszary Gyula** rendőrkapitány, **dr. Loewy Lipót** orvos, **Zsiga László**, gyógyszerész, **Pintér József**, **Reinfeld Imre**, **Tauszig Ármin**, nagykereskedők stb. stb., mert ki győznék őket mind elszámlálni. A költségkiszoruban ott voltak: **Asszonyok**: **Angyal Pálné**, **dr. Bodó Aladárné**, **Braun Főhadnagyne**, **Buday Béláné**, **Corti grófné**, **Csigó Jánosné**, **dr. Daróczy Aladárné**, **dr. Friedl Károlyné**, **dr. Gerecse Péterné**, **Thohman ezredorvosné**, **Kindl Józsefné**, **dr. Kopsányi Károlyné**, **Kühlburger Miklósné**, **Ludwig Ferenecné**, **Merken-thaler Lajosné**, **Perczel Koskné**, **(Kaposvár)** **Szily Tamásné**, **Studinka Zsigmondné**, **Schapringer Gusztávné**, **Scholz Gyuláné**, **Tauszig Arminé**, **dr. Tolnai Vilmosné**, **Valentin Ottóné**, **Zemanek Károlyné**, és **Zsiga Lászlóné**. A leányok közül: **Barbacsai Blanka**, **Berez Klotild**, **Beretvási Nelli**, **Bodó Ilonka**, **Bubreg Aranka**, **Chinorányi k. a. Driez Mariska**, **(Pécsvárad)**, **Duka Paula**, **Eizer Margit**, **Ehn nővérek**, **Furray Agata**, **Fekete Etelka**, **Gebhardt Katica**, **Gilming Józsa**, **Halász Irén**, **Hinka Mariska**, **Horvát [Etel] (Pécsvárad)**, **Kellauer k. a. Krausze Irma**, **Kovatsics Mariska**, **Löwy Ludovika**, **Maléter Eszti**, **Mutschenbacher Irén**, **Nagy Margit**, **Németh Margit**, **Obetko Gizella**, **Pintér Terka**, **Pfeffer Ilka**, **Rado-csaj Ilonka**, **Rihmer nővérek**, **Snekenberger Julia**, **Schönherr Erzsike**, **Schmittler Frici**, **Streicher Anna**, **Takács Zseni**, **Telegdy Elza (Boglár)**, **Tevely Irén (Kaposvár)**, **Tichay Lili (Német-Bóly)**, **Váry Piroska**, **Wurster Irma**, **Zemanek Azala**, **Zsabokrszky Irma**, **Zsolnay Erzsike** és **Zsolnay nővérek**. A toilettokról csak annyit jegyzünk meg, hogy uralkodó volt a selyem, és általában az egyszerű elegancia. Szünőrákor szokás szerint óriási pezsgőzés volt, különösen az ügyvegek asztalánál. A fényes mulatság reggelig tartott. — Reméljük, hogy a jövő casino-bátról már az új bálteremből irhatunk referátát.

— **A Pécsi Dalkoszorú** f. hó 11-én a Scholcz-féle sörcsarnokban, saját alapja javára táncal egybekötött dalestélyt rendez, műsor: 1. »Dalár-szózat.« (Apolló-díjjal koszorúzott pályamű) férfikarra szerző: id. Abrányi Kornél. 2. »Jesús Na-Trefás magánjelenet; előadja a Dalkoszorú egyik működő tagja. 3. »Egy hölgy, ki hirlapok utján óhajt férjhez menni.« Trefás jelenet; előadja a farsangon partában maradt hölgy. 4. »Igazság-szolgáltatás.« (Kedélyes törvényszéki tárgyalás.) Személyek: **Bakotló Úchatus**, törv.-széki bíró. **Sanyaró Vendel**, törv.-széki jegyző. **Nudel-müller Agost**, vádlott. **Brblovácz András**, közrendőr. 5. »Három eredeti magyar népdal.« Férfikarra szerző **Lányi Ernő**. A szünetek közti tánc-zenét **Körödi Károly** újonnan szerzett népzenekeara látja el. Jegyek előre válthatók: **Domján I.**, **Póth V.** és **Lill János** urak kereskedésében. Kezdeté este 8 órakor.

— **A fősorozás**. Pécs sz. kir. város részére f. évi ápril 24—29 napjain fog megtartatni. Az utóállítások lesznek május hó 12. és 20., június hó 5. és 20., július hó 5. és 20., augusztus hó 5. és 20., szeptember hó 5. és 20., október hó 5. és 20., november hó 6. és 20., december hó 5. és 20. napjain, mindenkor a Scholtz-féle sörcsarnokban, reggel 9 órakor.

— **A pécsi kath. legényegylet** vasárnap, 1893. február 12-én saját helyiségében egyleti pénztára javára táncmulatsággal egybekötött műkedvelő előadást rendez, mely alkalommal színré kerül: »A Sári néni« népszimű dalokkal a táncal. Irtá: **Almási Tihamér**. Zenéjét szerző: **Erkel Elek**. Rendezi: **Bogyó Alajos** úr. Személyek: **Özv. Szalai Sára**, **Sterniska S. k. a. Mariska**, mostoha leánya **Mayer**

Paula k. a. Nagy Ádám, **Mariska** nagypajja **Kirsteier Gyula**. **Ürögi Tóth Mihályné Schler-né asszony**. **Pali**, a fia **Vnocek Gyula**. **Somfa**, elcsapott néptanító **Leiterman F.** **Dobos**, jegyző **Dömel Nándor**. **Basa**, **Timár**, kádárlegények **Vnocek Lajos**, **Csiszár**. **Dini**, inas **Károly I.** **Béresgazda Ernhaft**. **Brigitta**, cseléd **Sáranál Butti M. k. a.** **Kádárlegények**, nép **Történik** egy dunamenti kis városban, 24 óra alatt. Kezdeté 7^{1/2} órakor. Vége 10 órakor. Helyárak: **Ülőhely 1—5**, sor 1 frt. 5—10. sor 80 kr. a többi sorok 60 kr. Földszint 40 kr. Tagok felét fizetik. Előadás után tánc.

— **Halálozás**. **Keller Imre III.** o. keresk. tanuló — **Keller István** várnagyfia — meghalt f. hó 4-én, életének 20. évében. Temetése vasárnap u. 5 órakor nagy részvét mellett ment végbe. Béke hamvaira!

— **A régi ezüstpénzek**. 1892. december 31-én lejárt a konvenció ezüstpénzek beváltására megállapított határidő. Minthogy azonban egyes esetek előfordultak, hogy pénztárak félreértésből ausztriai értékű ezüstpénzeket visszautasítottak, ezért a pénzügyminisztérium sürgősen intézkedett az iránt, hogy az állami és egyéb nyilvános pénztárak, különösen a pénzügyi és a vasuti pénztárak utasítást nyerjenek, hogy az ausztriai értékű ezüstpénzeket, tehát a Magyarországon 1868 óta vert ezüst egyforintosokat, valamint az Ausztriában az 1857 évi érmepátens alapján vert o. é. két-, egy- és negyedforintosokat ezentul is akadálytalanul fogadják el, a mennyiben az egyes érmeek a fennálló pénztári szabályok szerint forgalomképesek. A közönség is figyelmeztetik, hogy ezek az o. é. ezüstpénzek az 1892. évi valutatörvények értelmében is addig, a míg ebben az irányban külön intézkedés nem tétetik, továbbra is törvényes fizetési eszközt képeznek és ugy állami és egyéb nyilvános pénztárak által, valamint a magánforgalomban is fizetésül teljes névérték szerint elfogadandók.

— **Első magyar általános biztosító társaság**. Az a transactio, melyet az Első magyar általános biztosító társaság igazgatósága a »Magyar-franciá«-nak átvételével végbevitt, csak most lett véglegessé. Az első magyar részvényesei január utolsóján rendkívüli közgyűlést tartottak, melyben az említett transactio folytán szükségessé vált alapszabály-módosításokat elhatározták. Egyben módosították az alapszabályok egy másik szakaszát és e szerint föl lesz hatalmazva az igazgatóság hogy a társasági tőkéek egyharmadát olyan külföldi államok értékpapírjaiba is befektethesse, a mely külföldi államok területén az életbiztosítási ágban működni kíván. Végül a gyűlés elhatározta, hogy árfolyamkülönbséti és hazadótartalekek címen gyűjtött 160,000 frtnyi összeget a nyere-mény-tartalékokéhoz csatolja, miután az igazgatóság előterjesztése szerint a másik két tartalék fontartása folosleges.

— **Nemzeti baleset-és munkás-biztosító társaság**. Ily címen 1 millió korona alaptőkével az Első magyar általános biztosító társaság aegise alatt új társaság alakult, mely a magyar-francia biztosító társaság egész baleset-és munkás-biztosítási állagát viszontbiztosítás útján átveszi. Tulajdonkép nem más ez, mint újabb lépés a magyar-francia biztosító társaság csöndes liquidatiojához. Ennek megfelelőleg alakult is meg az új társaság vezetősége az Első magyar és a Magyar-francia élén álló emberekből. Az új intézet vezérigazgatója **Vargha Sándor**, vezértitkára **Roth Pál**.

— **Az Ország-Világ** a művelt olvasó közönségnek a legnagyobb, legelterjedtebb s egyszersmind a legszebb szép-

irodalmi lapja, melyet **Benedek Elek** kiváló gondnal szerkeszt, s kit az ifjabb és régibb írói gárda legjelesebbjei támogatnak. A most megjelent 4-ik számmal a második füzettel veszik olvasóink, melynek érdekes tartalmából felemlítjük a következőket: A zöld gyepen. eredeti regény, melyet **Benickyné-Bajza Lenke**, a népszerű regényíró az Ország-Világ számára irt. **Aurette**, regény, **Greville Henrik**től, fordította **Dolores**. Ezeket kívül igen érdekesek és becsesek a kisebb — befejezett — közlemények is, ilyenek: **Tolvaj apród**, románc **J. Virág Bélától**, **Zeneóvad**, **Farsang**, idény-cikkek. A róza, **Koroda Pál** költeménye. **Günter-Somló Margit**, **Ágai Béla** elbeszélése. A Széchenyi emléktábla (képpel). Hogy lettem én házasságközvetítő? irta **Jeszszky Ignác**. A »Magyar Hirlap« a szegényeknek (képpel). **Sirvirágok**, **Illés Bálint** költeményei. **Bergmann inspektor**, irta **Hevenstjerna**. Ilendőség az étkezésnél, **Guta Józseftől**. Anyám emléke, **Sántha Károly** dala. Széchenyi emlékezete, irta **F. G. La Rochefoucauld** gondolataiból. **Farsangi emléi** idény-cikkek **Gárdonyi Gézá**tól. **Báli ruha**, **Ürményi Emiliától**. **Paulay Ede** stb. **Heti tárgyakat** **Carolus** és **Szekely Huszár** irtak, melyek a lehető legszellemesebben foglalkoznak a felszinen uszó napi eseményekkel. **Rendes rovatjai**: az Irodalom és művészet, a Nők világa, a Kis Krónika, mely egyszersmind új rovat is, elég kimerítően tájékoztatnak a hazai és külföldi fontosabb társadalmi és művészeti eseményekről. A divatképek a legújabb s egyenesen Párisból érkezett minták után készültek. A lapot díszítő szép kivitelű képek pedig a hazai és külföldi jelesebb művészetet mutatják be a közönségnek. A kiváló gazdag tartalom és szép nyomás mellett még csak olcsósága teszi ajánlatosabbá a lapot, mert a díszes borítékban megjelenő lapnak előfizetési ára egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt, egy óra 70 kr. Egyes szám ára 16 kr. és a kettős számú füzete 30 kr. Új előfizetők a valóságos irodalmi és művészeti esemény-számba menő karácsonyi számot — melynek ára nem előfizetőknek 50 krajcár — ingyen kapják az összes mult évi műmellékletekkel.

— **Elhalasztott bizottsági ülés**. A városi jogügyi bizottság kedden d. u. 3 órára összehívott ülése, melyen a **Koch Ferenc** által bérben bírt városi szénbányák szerződésének a **Duna-Gőzhajózási Társaságra** leendő átruházás lett volna megvitandó, időközben fölmerült akadályok miatt péntek d. u. 3 órakor fog megtartatni.

Általánosabb fontosságú és érdekességű művet jelen irodalmunk alig képes felmutatni, mint az **Athenaeum Kézi-Lexikonát**, mely minden újabb füzettel meg erősíti bennünk azon a megelégedés kezdettől fogva táplált hitet és bizalmat, melylyel már akkor, mint kitünő segéd munkát ajánlottuk, minőre minden családnak, minden szaktudósnak szóval minden művelt embernek szüksége van. Most vettük e jeles encyklopédia 33. és 34. füzetét. E két füzet a **Szaraszoati-Szekelyek** közti anyagot tartalmazza az adatoknak óriási halmazával, s a mellett az előadásnak oly világosságával és magyarságával, minőhöz Lexikonban egyáltalán hozzá szokva nem vagyunk. A magyarság erénye nemcsak az irányban nyilvánul, hanem az anyag beosztásában és épű a mellékletekben is. A 33. füzet mellékletét 4 táblázat képezi, mely a magyar irodalom történetének táblázatos áttekintését nyújtja pörthuzamban a világirodalommal; új és felette tanulságos dolgozat, mely művelődésünket meglepően kedvező világításban mutatja be. A 34. füzet mellékleteinek egyike Magyarország hőmérsékleti és esőzési viszonyainak. 4 világos, szép nyomású

s hivatalos adatok alapján készült térképét adja; a másik a telephonia és a távírászat megértéséhez szükséges 35 rajzot mutat be. A munka 40 füzetben lesz teljes, s így már csak 6 füzet hiányzik e nélkülözhetlen segéd munkából, melyet minden olvasónknak melegen ajánlunk. Minden füzet ára 30 kr. Megszerezhető négy 3 frtos felkötetben, vagy két 6 frtos kötetben is. Díszkötésben minden kötet ára 8 frt. Az első kötet már köve is megjelent, s most adott ki harmadik felkötet is. Megrendelések az Athenaeum könyvkiadóhivatalához Budapest, Ferenciek-Tere 3.) címzendők, mely mutatványszámokat is szívesen küld. Kaptható azonkívül minden könyvkereskedésben.

— **Az egyházmegyéből.** Bercek János báttaszéki káplán plebánosnak nevezett ki Kajdacsra.

— **Gyűrűtolvaj.** E hó 6.-án a nepomuk-utcai Hoffmann-féle házban, míg a szakácsné a pincében járt, ennek szekrényéből 3 gyűrűt elloptak. A gyany Weisz József házalót terheli, ki épen akkor a házban járt. A rendőrség letartoztatta.

— **Difteritisz.** Szombattól keddig megbetegedett 18 gyermek, meghalt 1.

— **A földmivelésügyi miniszter a kertész-egyletnek.** Emilitettük már, hogy a pécs-baranyai kertész-egylet folyamodott a földmivelési miniszterhez állandó évi államszolgálatért. A folyamodásnak sikere lett, mert gróf Bethlen András földmivelésügyi miniszter annak megadására nemcsak hajlandóságot jelentette ki, de egyúttal az egyletnek céljaira az évre 600 (hatszáz) forintot küldött, kikötve azonban, hogy az egylet évenként jelentést tartozik beküldeni a működéséről, mint a segélypénz hova fordításáról, nem különben kertkezési tervet tartozik készíteni. Az egylet természetesen örömmel fogja a bőkezű miniszter kívánságainak eleget tenni. Midőn a hírt közöljük, megragadjuk az alkalmat, hogy gróf Bethlen földmivelésügyi miniszter iránt teljes elismerésünket fejezzük ki, nem azért mert segélyt adott egy pécs-baranyai egyletnek, de mert kimutatta, hogy annak közhasznú működését költségvetése szűk keretében is kész előmozdítani. Reméljük, hogy e siker csak annál fokozottabb tevékenységre fogja sarkalni a pécs-baranyai kertészegyletet, mely ezenkívül Pécs sz. kir. város részéről is 300 frt évi segélyt eszközölt ki. E célból Baranyamegye közönsége sem tagadhatja meg áldozati filléreit e kiváló fontosságú ügytől. Az említett segélyezések által a kertész-egylet ügyei tetemesen javultak és így közhasznú tevékenysége elé annál szebb reményekkel nézhetünk. — Itt emilitük meg, hogy a kertész-egylet ma, szerdán d. u. választmányi ülést tart, melyen számos fontos ügy, kerül megvitatásra és az egylet elnöksége lapunk útján is fölkéri a választmány tagjait, hogy ez ülésen lehetőleg teljes számban jelenjenek meg.

— **Spekulans községek.** A dárдай járás számos községében a körjegyzők közreműködésével azon jogtalanság követett el, hogy a korcsmak engedélyezésére csak oly korcsmárosokat hoztak javaslatba, kik kötelezték magukat, hogy a községek (értsd: községi bírók, jegyzők) boraikat fogják kimérni. Ez eljárás alapját az képezte, hogy a járás községei eddig az általuk birt kizárólagosság jogánál fogva boraikat csakugyan kimérthették; a f. évvel azonban a kizárólagosság joga megszűnván, e községek eljárása nemcsak jogtalan, de amennyiben a korcsmai engedély elnyerésére jogosultakat mellőzősükkel elűtötték, visszaélést is követtek el. A pécsi pénzügyigazgatóság ez üzelmekről értesülve, átírt a megye alispánjához, ki hatáskörében azonnal intézkedett. Több község egyenesen a pénzügyminiszter-

hez fordult a pénzügyigazgatóság rendelkezése ellen orvoslást szerzendő vélt sérelmök ellen, amely eljárásuk annál meglepőbb, mert a pénzügyigazgatóság részéről a fogyasztási és italadók biztosítása alkalmából terjedelmes és kimerítő utasítások mentek a körjegyzőkhöz. Hogy a dárдай sokae faluk nem szeretik a zsidó korcsmárosokat, azt értjük, hogy a polgártársak szeretik boraikat jó pénzen kimérni, azt is meg tudják érteni, de hogy ily manipulációkhoz a községi jegyzők is odaadák magukat és a helyett, hogy a népet fölvilágosítanak, maguk is részt vesznek e jövedelmes manipulációkban azt már nem tudjuk sem megérteni, sem helyeselni. Mint értesülünk, az illető körjegyzők ellen fegyelmi eljárás fog indítatni.

— **Műkedvelő előadással** lesz egybekötve a martius 4-én tartandó utolsó tiszti estély. Ez estély érdekességét emeli azon körülmény, hogy egy magyar és egy német darab fog előadatni. Minthogy a városban azon hír volt elterjedve, hogy ez estély műkedvelő része elmarad, fölkérteünk annak közlésére, hogy a műkedvelői előadás meg fog tartatni.

— **A custozai csatakép kiállítását** e hét folyamán különösen az iskolai növendékek látogattak, kedden d. u. a főreáliskola és főgymnasium tanulói nézték meg, amikor is a tépárancsnokság részéről Bünsberg főhadnagy küldetett ki, hogy a tanulóknak magyarázatokat adjon, mely feladatnak Bünsberg főhadnagy kiváló sikerrel felelt meg magyar nyelven. Szombaton d. e. 10 óratól 2 óráig a közönség számára nem lesz nyitva a kiállítás, mert ez időben Schemona alezredes a tétisztység számára fog a custozai csatáról előadást tartani.

Legujabb.

A főrendiházból.

Budapest, febr. 7. (A „Pécs“ eredeti távirata.) A főrendiházban gr. Bethlen András földmivelésügyi miniszter azon kijelentést tevő, hogy a kormány legközelebb több megyében, melyek erre viszonyaiknál fogva alkalmasak, próbát tesz a kötelező állatbiztosítással. E kísérlet eredményétől fog függni, vajon ez intézmény az egész országban létesíthessék-e?

Gabona-arak.

Hivatalosan feljegyeztettek Pécs szab. kir. város 1893. évi február hó 4. napján tartott hetivásárán.

	őszi	frt—kr.	—frt	kr.
Buza	(tavaszi)	—	—	—
	(uj)	6. 70	6. 50	—
Kétszeres	(ó)	—	—	—
	(uj)	—	—	—
Rozs	(ó)	—	—	—
	(uj)	5. 60	—	—
Árpa	(őszi)	—	—	—
	(tavaszi)	—	—	—
Zab	(uj)	—	—	—
	(őszi)	—	—	—
Bükköny	(tavaszi)	—	—	—
	(uj)	—	—	—
Repece	(ó)	—	—	—
	(uj)	—	—	—
Kukorica	mm.	4. 40	4. 20	—
	mm.	2. 20	2. —	—
Széna	mm.	—	—	—
	mm.	—	—	—
Szalma	mm.	1. 20	—	—
	mm.	—	—	—

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:

FEILER MIHÁLY.

Nyom. Feiler Mihálynál (Iycuumi nyomda) Pécsen.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, a kik szeretett és felejtethetlen emlékü fiunk:

IMRE.

gyászos elhunytá alkalmával őszinte részvétükkel és vigasztalásukkal igyekeztek enyhíteni mély fájdalomukat, a ravatalra koszorukat helyeztek s a megboldogult földi maradványainak eltakarításánál megjelentek: fogadják megtört szívüink őszinte köszönetét.

Pécsen, 1893. február hó 6.

Teljes tisztelettel

KELLER ISTVÁN ÉS NEJE.

A custozai ütökzet

(1866. június 24.)

plastikus csoportosítása.

Naponkint látható reggel 8 óratól délután 4 óráig.

Belépti-díj hetköznapon 20 kr. vasár- és ünnepnapokon 10 kr.

Családjegy 5 személy részére 50 kr.

Megnyitás szombaton január 28-án délután 11 órakor.

Nagy forgalmu és biztosított jövedelmű

reáljogu
gyógyszertár

szab. kir. városban eladó. 498
Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

6824. sz. tk. 1892. 4325.

Árverési hirdetmény.

A dárдай kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bihar Benő dárдай lakos végrehajthatóan

Jozan Ján. s neje Zsigmond Zeuzsanna vörösmarti lakos végrehajthatást szenvedő elleni 15 frt 15 kr. törke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dárдай kir. járásbírósa területén levő Vörösmart községben fekvő a vörösmarti 991 tkvben felvett (903 904.) hsz. szőlőkre 328 frt. a vörösmarti 70. tkvben felvett I. 89 hsz. fekvőség 131. sz. ház, 2404, 2440, és 2716b. hsz. fekvőségekre 870 frt. az ugyanott felvett † 1689. hsz. szőlőre az árverést 656 frt — krban ezenel megállapított kikialtási árban erendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan **1893. évi február hó 28.** napján d. e. 10 órakor Vörösmart községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatl. becsárának 10%-át vagyis 32 forint 80 kr, 87 frt és 65 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi ministeri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Dárдай kir. járásbírósa mint tkvnyv. hatóságnál 1892. évi okt. hó 23. napján.

Jobst Béla kir. aljbíró.

!! A farsangi idényre !!

Legérdekesebb és tartós értékű órák és ékszerek kaphatók

THURN EMIL és Társa

órák és ékszerek gyári raktárunkban

Pécsett, Király-utca 1. szám, a Központi Takarékpénztár (Bazár) épületében.

Van szerencsénk a közelgő **farsangi idényre** legkedvesebb, — mert maradandó értékű — ékszereket és órákat ajánlani, mely tárgyak nálunk folyton, ez idő szerint pedig különösen dús választékban raktáron vannak s szabott

gyári áron kaphatók:

Ékszerek:

Brilliánt fülbevalók	35 forinttól.
Brilliánt gyűrűk	12 forinttól.
Arany karkötők	9 forinttól.
Arany női és uri óraláncok	6 forinttól.
Venecei arany nyakláncok, zománczott párisi amulettekkel 5 forinttól.	
14 k. arany fülbevalók 1 forint 80 krajcártól feljebb.	
Ezüst karkötők 1 frt 80 krtól feljebb.	

Legnagyobb gyári főraktár valódi schweici zsebórákból.

Női aranyórák	15 firtól.
14 k. arany női remontoir órák kettős köpenyvel	20 firtól.
14 k. arany uri remontoir órák	28 firtól.
Ezüst remontoir órák finom szerkezettel	8 firtól.
Legnagyobb választék ingaórákban gyári áron, melyek havonként és hetenként huzadók fel. 8 firtól fölfele.	

Amerikai ébresztő órák 2 frt 40 krtól feljebb.

Szives figyelembe!

Mint hogy összes óráink a legkittünőbb szerkezetű első rangu gyártmányok s azokat csak alapos szabályozás és kipróbálás után bocsátjuk áruba, nagyon tisztelt vevőinknek **5 évi jótállást** bátran biztosíthatunk; mindkét szakmánkba vágó javításokra különös nagy gondot fordítunk, s a megrendeléseket lehető leggyorsabban, jutányosan, a legjobb megelégedésre teljesítjük.

Kiváló tisztelettel

Thurn Emil és Társa
chronometer műírás és ékszerész.

Vidéki megrendelések postafordultával lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Az ékszerek a m. k. főfémjelző hiv. által jelezve vannak s a tárgyak valódiságáért jótállunk.

Régi törött arany- és ezüst-tárgyak vagy órák a legnagyobb áron becserejtetnek.

108/1893.

4324

Árverési hirdetés.

A pécsvárad m. k. gazdászati kerületi felügyelő-ség részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a m. kir. tudomány-egyetem alap. tulajdonát képező Baranya-megye **Liptód** és **Kéménd** községek határában fekvő 431/72 kat. holdat tevő tagosított föld-birtok **1893. évi október hó 1-től** egymásután következő **3 esetleg 12 évre** való bérbeadására a nagyméltóságú m. k. vallás és közoktatási ministerium jóváhagyásának fentartásával, zárt ajánlatokkal egybe kötött szóbeli nyilvános árverés, **1893. évi március hó 29. d. e. 10 órakor**, a kerületi felügyelőség, hivatalos helyiségében Pécsváradon, fog megtartatni; ugyan ottan betekintethők, a délelőtti hivatalos órák alatt, az árverésre, valamint a bérbe adásra vonatkozó feltételek.

Kelt Pécsváradon, 1893. évi január hó 24-én

A gazd. ker. felügyelőség.

Minden hasonló készítményekkel szemben előnyben kell részesíteni ezen labdacsokat, melyek mentesek minden **ártalmas anyagtól** s a legnagyobb eredménnyel használtatnak az altesti szervek betegségénél, könnyen hashajtók és vertisztítók. Egy gyógyszer sem kedvezőbb és amellet egészen ártatlanabb

s z e k r e d e s e k e t

a legtöbb betegségeknek e biztos forrásait olvasni és cukrozott alakja miatt még a gyermekek is szívesen veszik. Ezen labdacsokok **dr Pitha** u. d. var tanácsostól igen megfizetelő bizonyítvánnyal lettek kiténtetve.

Egy 15 labdacsoct tartalmazó doboz **15 kr.**, egy henger (8 doboz, 120 labdacso) ára **csak 1 frt o. é.**

Óvás! Minden doboza melyen a cég: gyógyszerár szum heil. Leopold nem áll és hátsó oldalán védjegyüknek nem hordja, hamisítvány, melynek megvételétől a közönség óvatik, igazán kell figyelni, hogy ne rossz s nemcsak semmi eredményt fel nem mutatható, de épséggel ártalmas készítményt kapjanak. Határozottan **Neustein-féle Erzsébet-labdacsokat** kell kérniés ezek a borítékban és használati usatíson azitt látható aláírással vannak ellátva.

Hauptniederlage in **Wien:** Apotheke szum heil. Leopold des Ph. Neustein Innerstadt, Ecke der Planken u. Spiegelgasse. Hauptniederlage in **Fünfkirchen** Apotheke S. Sipöcz, L. Zsiga und bei die Barmherzigen, in **B.-Sellye** F. Uwira

Hirdetéseket előnyös áron elfogad a kiadóhivatal.

Legérdekesebb s legtartósbb értékű ajándékok!

SCHÖNWALD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Főüzlet:

Király-(fő)-utca, a „Hattyu“-épületben.

PÉCSETI

Műhely:

Király-(fő)-utca, Mestries-féle házban.

Egy pontos járásu ébresztő óra	2 frt 80 kr.
Állany Remontoir-óra	4 frt 80 kr.
Ezüst Cylinder Remontoir-óra	7 frt 50 kr.
Ezüst Ancer-Remontoir kettős fedéllel	10 frt 00 kr.

Egy ezüst Ancer, Toula-Remontoir-óra, finom szerkezettel **16 frt.**

8 nap járó csinos iroda-óra 4 forint
20 kr.

Szemüvegek finom lencsékkel	1 forint 40 krajczár.
Orrszorítók finom lencsékkel	1 forint 40 krajczár.

8 nap járó csinos inga-óra 12 forint.
14 nap járó és ütő inga-óra 16 forint.

14 nap járó finom salon-óra 20 frt.

Nagy raktár legfinomabb uri és női arany órákból, gyémánt, briliáns, nemes opál és igaz-gyöngy ékszerekből.

Mindennemű avult arany és ezüst tárgyak, valamint mindennemű pénznemek legmagasabb áron beváltatnak.

Óráknál 5 (öt) évi jótálást nyujtok.

Kiváló tisztelettel

Schönwald Imre.

S z a b o t t g y á r i á r a k !

Pontos és szolid kiszolgálás! A tárgyak valódiságáért jótállok!

Pontos és szolid kiszolgálás! A tárgyak valódiságáért jótállok!